

„L. K. B. Kronika“ Nr. 54

Po Panų kalno sunaikinimo

(Tęsinys)

1982 m. rugpjūčio 6 d. tikintieji gavo atsakymą iš Kultūros ministerijos į savo pareiškimą dėl Panų kalno nugriovimo: „Nežinomi piktdariai sunaikino Panų kalno vietinės reikšmės dailės paminklus. Originalios figūros neišliko, todėl atstatyti kopyčias netikslinga“.

Tuo tarpu paaiškėjo kai kurios detalės: Panų kalno nuniokiojimas buvo Telšių raj. valdžios iš anksto užplanuotas. Įsakymą nugriauti davė rajono kompartijos komitetas, nugriovimui vadovavo žuvinių kopyčių direktorius ir kompartijos sekretorius Baltrukas, dalyvaujant kareiviams. (Po mėnesio Baltrukas išgėręs vairavo lengvąją mašiną ir pateko po kariškių sunkvežimiu. Ligoninėje jam amputuota koja. Nugriautą kopyčią buvo įsakyta išvežti sunkvežimio vairuotojui Zigmantui Burbai. Šis atsakė. Prie mašinos vairo buvo pasodintas kariškis. Sekančią dieną Zigmantas Burbas atsisakė dirbti su šventvagystėje dalyvavusia mašina. Vairuotojų neatsirado. Galinga mašina GAZ-66 ilgai stovėjo be darbo. 1982.V.22 Telšių laikraštis „Komunizmo švyturys“ paskelbė, kad Pasruojės žuvų ūkiai reikalingi soferiai.

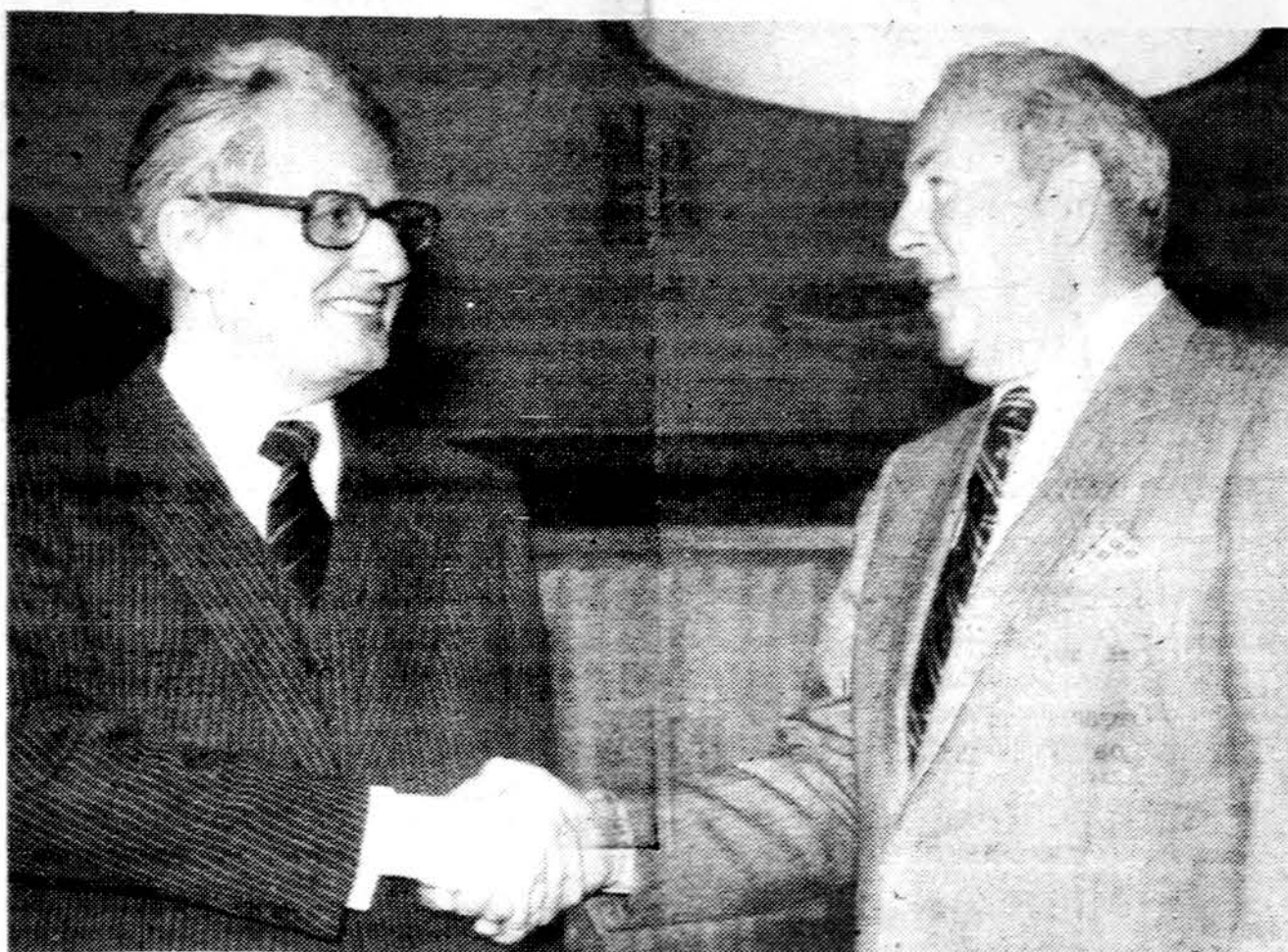
Kitos organizacijos, į kurias kreipėsi tikintieji, atsakymų neatsiuntė. Kelios moterys (Rozalija Dargužienė, Gaudiešienė ir kt.) nuvežė į Ministrų Tarybą 40 tikintųjų pareiškimą, bet atsakymo negavo.

Delegacijoje į Ministrų Tarybą taip pat dalyvavo Gadūnava apyl. Gedrimų Kultūros

namų (Pastuojės žuvų ūkio) direktorė Jadvyga Jucienė, kuri taip pat atsakinga už paminklų apsaugą Gadūnava apylinkėje. Liepos mėn. ji buvo įspėta Telšių kompartijos komitete ir Telšių saugumo skyriuje, kad nekeltų triukšmo dėl Panų kalno, o rugpjūčio pradžioje atleista iš darbo.

1982 m. birželio 20 d. TSRS vyriausioji karinė prokuratūra pranešė, kad tikintųjų skundas persiustas tirti į Pabaltijo karinę apygardą Rygoje. Birželio 28 d. į Telšius atvyko Pabaltijo karinės apygardos prokuroras. Į milicijos skyrių buvo kviečiami tie, kurie pasirašė pareiškimą. Rita Bumblauskaitė, Jadvyga ir Genovaitė Drungėlaitės buvo gąsdinamos, kad už Tarybinės armijos apšmeizimą bus teisiamos, nes neturi tikrų įrodymų, jog religinių objektų griovimui ar kovoje prieš tikėjimą būtų buvęs panaudota armija. Aišku, tikintieji negali įrodyti ir akivaizdžių faktų: mjr. Berukov sprogdino 3 kryžius Rainiuose 1981 m. birželio mėn.; 1981 m. lapkričio 1 d. kareiviai, tikintiesiems meldžiantis, patuliavo Telšių kapinėse; 1982 m. balandžio 2-3 naktį jie dalyvavo griauinant kryžius ir kopyčias; 1982 m. gegužės 15 d. kariškiai su kitais pareigūnais gaudė žmones, vykstančius į Panų kalną. Be to, tardomieji pranešė prokurorui, jog nugriauta kopyčia yra sukruta Gadūnava kariniame paligone. Bet ir šio daiktinio įrodymo kita ryta nebebuvo, — kopyčia iš poligono dingo.

(Pabaiga)

Vakarų Vokietijos socialdemokratų kandidatas į kanclerio vietą Hans-Jochen Vogel sveikinasi su valstybės sekretorium George Shultz. Pirmadienį Vogel atvyko į Maskvą, kur susitiks su Andropovu ir kitais sovietų vadais.

Kritikuoja „N.Y. Times“ terminologiją

ELTOS biuletenio anglų k. spalio numeryje išspausdintas straipsnis kritikuoja „The New York Times“ dienraščio terminologiją, maišančią rusus su nerusų tautomis Sovietų Sąjungoje. ELTA klausia, „koks fantazijos skrydis „rusai“ paverčia lietuvius ar ukrainiečius, estus ar armėnus? Jų kalbos, kultūros, tautybės ir istorijos nerusiškos. Jie net nėra „Rusija“ vadinamos valstybės, o Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungos... pavaldiniai“.

Straišnyje toliau rašoma, kad į laiškus šiuo klausimu „The New York Times“ paprastai atsako, jog tokia terminologija remiasi dienraščio stiliumi ir vartosenos vadovo instrukcijomis („The NYT Manual of Style and Usage“). „Tokių būdu įtvirtinamas absurdas“, komentuoja ELTA. Biuletenio skaitytojais kvie-

čiami pasiūsti šio straipsnio fotokopiją N.Y. Time'ui ir reikalauti paaiškinimo. Dienraščio atsakymus prašoma siųsti ELTAI.

ELTOS akcijai pritarė Z. Onufryk, New Jersey Gubernatoriaus Patariamosios Etninės Tarybos Švietimo Komiteto pirmininkas. Šis ukrainiečių kilmės pedagogas ir žurnalistas lapkričio 18 d. parašė laišką New York Times leidėjui, A. Ochs Sulzberger'ui, kuriame pareiškė, kad jo dienraštis yra „vienas pagrindinių šaltinių, skleidžiančių baisiai klaidingą terminologinę informaciją“ apie Sovietų Sąjungą ir rusų bei nerusų tautas. Toji klaidinga informacija esanti ypač žalinga, nes dienraščiu plačiai naudojasi mokyklų bibliotekos ir moksleiviai.

(ELTA)

TRUMPAI IŠ VISUR

— Izraelio prezidentas Navon pasakė Bostone, kad Izraelis, nežiūrint kurį partija bus valdžioje, jau niekad nebegrįš į buvusias prieš 1967 metų karą sienas.

— Prezidentas Reaganas pasakė Baltųjų Rūmų pareigūnams, kad jam absołučiai nusibodo matyt spaudoj žinias apie slaptus pokalbius tarp administracijos narių. Baltųjų Rūmų štabas paskelbė naujas direktyvas, kaip santykiuoti su spaudos atstovais.

— Senatoriaus Howard Baker įstaiga pripažino, kad senatorius planuoja daugiau nekandidatuoti į Senatą, kai jo kadencija pasibaigs 1984 gruodžio mėn. Senato daugumos vado pareigos jį gerokai nuvarginuos.

— Federalinis teisėjas New Jersey valstijoje uždraudė viešose mokyklose prieš pamokas turėti vienos minutės susikaupimo laiką, kas buvo įvesta vietoj mokyklose turėtų maldų.

— New Yorke vyskantičios juodųjų organizacijos NAACP vadų konferencijoje dabartinė prez. Reagano vyriausybė pavadinta blogiausia juodųjų atžvilgiu.

— Italijos imonėse vyksta trumpi streikai dėl naujų mokesčių įvedimo.

— Antisemitinio vandalizmo veiksmams paimti nukrito 15 nuos., paskelbė žydų B'nai B'rith lyga. Pirmą 35 valstijose įvyko 829 incidentai, kada 1981 m. jų buvo 974.

— JAV vyriausybė pratęsė iki birželio mėn. pabaigos apie 20,000 lenkų imigrantų visas. Jie kol kas nebus vertiami grįžti į Lenkiją.

— Afganų laisvės kovotojai paskelbė, jog praėjusią savaitę Khost kareivinėse įvyko kareivių maištas. Kareiviai nušovė 30 kareivinių ir prisijungė prie laisvės kovotojų.

— Zimbabvė, buvusioji Rodezija, prasidėjo naujas civilinis karas. Valdžia pasiuntė tūkstančius kareivių į vakarinę Zimbabvę, kur siaučia buvusio vicepremjero Nkomo šalininkai.

— JAV delegacijos derybos dėl ginklų apribojimo pirm. Edward Rowny pasakė spaudai, jog Ženevos derybose yra 50-50 šansų susitarti.

Kova su darbo drausmės pažeidimais

Maskva. — Užsienio korespondentai praneša iš Maskvos, kad sovietų milicija pradėjo nelengvą užsimojimą: gaudyti mieste tarnautojus, kurie darbo valandomis išėina į krautuves apsipirkti. Milicininkai parduotuvėse tikrina dokumentus, klausinėja pirkėjus, kur jie dirba ir ką dienos metu čia veikia. Sovietinėje sistemoje parduotuvės dažnai neturi vienos ar kitos prekės. Maisto krautuvėse vienas ar kitas gaminyš išsibagia iki darbo dienos galo, daug kur prie parduotuvių susidaro ilgos eilės ir maskviečiai nelinkę gaišti eilės savo laisvalaikio, todėl bando apsipirkti darbe metu.

Kaip žinoma, naujasis komunistų partijos sekretorius Andropovas lapkričio mėn. paskelbė „karą“ darbo disciplinos laužytojams. Jis pasakė: „Reikia ryžtingiau kovoti su bet kuriais partinės, valstybinės ir darbo drausmės pažeidimais“. Maskvos miesto „iniciatoriai“ paskelbė kovą girtuokliavimui, pravaikštomis, velavimuisi ir darba, dažnam darboviečių keitimui, privatiems pasikalbėjimams telefonu darbo metu, įvairiam laiko gaišinimui ir tinginiam, broko gaminimui. Užsienio stebėtojai mano, kad Andropovas užsimanė atlikti labai sunkų uždavinį.

Maskviečiai žino, kad darbovietėse „pagiriotų“ darbininkų daugiausia būna pirmadieniais ar po didesnių švenčių. Todėl, pirkdamas televizijos

aparatus ar šaldytuvą, pirkėjas pirmą pasižiūri į gaminio datą, patikrina kalendoriuje, kokia tai buvo diena ir gaminio neperka, jei jis baigtas montuoti pirmadieniais ar pošventinėmis dienomis. Vengiama pirkti ir penktadienį gamintus daiktus, nes tą dieną vėl prasideda girtuokliavimas. Sovietinė statistika sako, kad per metus nuo alkoholio Sovietų Sąjungoje miršta 40,000 žmonių, kas yra 100 kartų daugiau negu Amerikoje.

Neigiamas darbo papročius dažnai nagrinėja sovietų spauda. Neseniai „Komsomolskaja Pravda“ lankė imones, rinko žinias apie tuos, kurie dažnai neatėina į darbą, ir korespondentai lankė tokių darbo vengėjų namus. Nustatyta, kad tai jauni žmonės, iki 25 metų, kurie arba išnaudoja savo dirbančius tėvus, ar gyvena iš savo žmonių uždarbio, „kaip tikros siurbėlės“, rašo laikraštis.

Apie darbo drausmę ėmė daugiau rašyti ir ok. Lietuvos „Tiesa“. Štai, Radviliškio rajono „Komunaro“ kolchozo vadovybė skundžiasi: „Prieš keletą dienų mūsų kolūkių Valatkonų fermeje sugedo vandens siurblys. Be vandens liko 800 galvijų. Kreipėmės pagalbos į Šiaulių hidrogeologijos ekspediciją. Iš šios organizacijos atvyko mašina su keturiais specialistais. Vyrai paslampinėjo ūkyje, bet niekas ir nepriėjo prie remontuotino siurblio. Priežastis paprasta: visi remontininkai atvyko girti. Darbas liko neatliktas, gyvuliai — nė be vandens. Nereikia nė aiškinti, ką reiškia kelias paras girdyti iš kibirų 800 galvijų. Pablogėjus karvių gydymui, netekome maždaug 300 kilogramų pieno“.

Afrikos-Amerikos konferencija

Harare. — Zimbabvėje vyksta Afrikos-Amerikos Instituto konferencija, kurioje dalyvauja Afrikos suinteresuotų valstybių atstovai ir aukšti pareigūnai iš JAV vyriausybės bei Kongreso. Zimbabvės premjeras Mugabe pasakė JAV vyriausybę kritikuojančią kalbą ir atmetė Amerikos reikalavimą, kad Namibijos nepriklausomybės klausimas būtų ribamas su Kubos kariuomenės iškraustymu iš Angolos. Toks reikalavimas esąs šantažas, pasakė premjeras Mugabe. Jam pritarė kai kurie juodi JAV atstovai, jų tarpe Atlanto miesto meras, buvęs JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose Andrew Young.

Michigano kongresmenas Howard Wolpe, konferencijos narys, pasakė, jog Afrikos žmonės laiko dabartinę Reagano administraciją Pietų Afrikos baltųjų vyriausybės drauge ir sąjungininke. Tai kenkia Amerikos politikai Afrikoje.

Habibas bandys skubinti derybas

Washingtonas. — Prezidentas Reaganas vėl siunčia į Vidurinius Rytus specialų ambasadorių Philip Habibą, kuris pirmiausia sustos Tel Avive ir tarsis su premjeru Beginu. Administracijos sluoksniai neslepia, kad gruodžio 28 prasidėjusios derybos tarp Libano ir Izraelio neduoda jokių rezultatų, net nesutarita dėl derybų darbotvarkės. Tai trukdo svarbiausių uždavinių — svetimų kariuomenių išvežimą iš Libano.

Ok. Lietuvoj mirė dar vienas kunigas

Gruodžio 23 d. Vilniaus arkivyskupijoje mirė Baltosios Lokės klebonas kanaaninkas Leopoldas Chomskis. Buvo gimęs 1885 metais, kunigu išventintas 1910 metais. Nors buvo sulaukęs 97 m. amžiaus, kanaaninkas Chomskis iki mirties ėjo klebono pareigas. Palaidotas pirmadienį, gruodžio 27 d. Tai jau 22-ras Lietuvoje ir 2-ras Vilniaus arkivyskupijoje pernai miręs kunigas. Vilniaus arkivyskupijoje jau apie 15 parapijų neturi savo kunigo ir yra aptarnaujamos iš kitur. Šiemet Lietuvoje visom šešiom vyskupijom buvo išventinti tik 18 naujų kunigų. Į Kauno Kunigų seminariją valdžios pareigūnai leido priimti tik 22 ar 23 jaunuolius, nors norinčių įstoti buvo bent dvigubai daugiau.

KALENDORIUS

Sausio 12 d.: Modestas, Tatjana, Vaigėdas, Gida.
Sausio 13 d.: Hilaras, Veronika, Dargaudas, Gilvė.

Saulė teka 7:17, leidžiasi 4:40.

ORAS

Debesuota, vėjuota, temperatūra dieną 25 l., naktį 15 l.

Maskva išleido Pasternako knygą

Maskva. — Rusų rašytojas Boris Pasternak, kuris mirė 1960 metais, ilgą laiką Sovietų Sąjungoje buvo neminimas, nes partija buvo nusprendusi, kad jis „neturi jokio pareigos jausmo liaudžiai ir revoliucijai“, kaip skelbė „Pravda“, kai 1958 metais Nobelio literatūros premija buvo paskirta Pasternakui už jo „Daktarą Živago“. Šioje knygoje rašytojas aprašė rusų revoliucijos baisumus, terorą. Sovietų valdžia neleido Pasternakui atsiimti Nobelio premijos, ir jis mirė jos negavęs.

Kalifornijos universiteto rusų literatūros profesorius Guy de Mallac mano, kad rašytojas žengia į reabilitaciją. Pasternako poezijos kūrinių pasirodė sovietų poezijos rinktinėje 1980 m., o šiemet Maskvoje buvo išleista 494 puslapių Pasternako novelių knyga „Takai ore“. Kai kurios jo novelės jau buvo spausdintos 1920-30 metų „Novi Mir“ žurnale. Knyga išleista 100,000 tiražu, o jai įvadą parašė Maskvos universiteto rusų literatūros profesorius D.S. Lichačev pažymėjęs, jog Pasternako prozos skaitymas yra lyg aukso gabaliukų ieškojimas.

Novelių rinkinį redagavo Pasternako sūnus Evgeny. Knygą puošia rašytojo

Pasternako tėvo Leonido, kuris po revoliucijos emigravo į Angliją, 74 piešiniai. Sakoma, kad literatūros mėgėjai Pasternako knygą godžiai perka.

„Daktaras Živago“, dar prieš pasirodymą Vakaruose, buvo išleistas Jugoslavijoje ir buvo plačiai skaitomas Lenkijoje. Sovietų Sąjungoje dėl nukrypimų nuo linijos „Dr. Živago“ toliau lieka uždrausta knyga. Pasternakas buvo plačiau žinomas kaip poetas ir Šekspyro dramų vertėjas į rusų kalbą. Optimistai tikisi, kad vieną dieną Kremliaus politrukai jausis pakankamai saugūs ir išleis „Daktarą Živago“, tuo atitaisydami rašytojui padarytą skriaudą.

— Baltieji Rūmai paskelbė, jog prezidentas Reaganas pakvietė katalikų vyskupų konferencijos vadovybę atvykti pas jį ir pasikalbėti apie branduolinius ginklus, kuriuos vyskupai planuoja pasmerkti.

— Kinijos spauda skelbia, kad sumažėjo įtempimai Kinijos — Sovietų Sąjungos pasienyje. Sovietų daliniai atlieka mažiau karinių pratimų.

Prezidento kalba ūkininkams

Washingtonas. — Prezidentas Reaganas vakar skrido į Dallas ir pasakė kalbą ūkininkų organizacijos Farm Bureau Federation suvažiavime. Vakar Washingtone prasidėjo žemės ūkio departamentu derybos su Europos Rinkos atstovais dėl prekybos žemės ūkio prekėmis. Rinkos valstybės, kaip žinoma, remia savo ūkininkus aukštomis subsidijomis, kurios Rinkos valstybėms daug kainuoja, tačiau uždaro Rinkos sienas žemės ūkio prekėms iš kitų kraštų. Amerikoje jau girdisi, jog reikėtų užpilti pasaulio rinką Amerikos žemės ūkio gaminiais.

Prezidentas Reaganas kalbėjo apie vyriausybės planą sumažinti ūkininkų apsaugos plotus. Ūkininkai, kurie savanoriškai mažins derlių, gaus valstybės sandėliuose laikomų javų ar medvilnės. Gautus kviečius, kukurūzus, ryžius ūkininkai galės parduoti ar sušerti gyvuliams. Ši programa tuo pačiu sumažintų ateinančių metų derlių ir atsikratytų sandėliuojamų javų, kurių laikymas valstybei daug kainuoja.

Salvadore vyksta varžybos

San Salvador. — Salvadore dar neišspręstas karinės apygardos vado nepaklusnumo klausimas. Stebėtojai sutinka, kad Salvadore valdžioje vyksta politinės grumtynės tarp nuosaikesnių krikščionių demokratų atstovų ir dešiniųjų nacionalistų, kuriems vadovauja parlamento pirmininkas Roberto d'Aubuisson. Jis nutaręs pašalinti iš vyriausybės generalą Garcia, gynybos ministrą, kuris esąs nuosaikios politikos ir tvirtų ryšių su JAV šalininkas.

Ministeris Garcia pripažino spaudos konferencijoje, kad pulkininko Ochoa Perez elgesys ir atsakymas klausyti vyriausybės yra ne koks atskiras įvykis, bet ilgesnių pastangų jį pašalinti iš valdžios reiškinys. Generalas pasakė, kad jis iš pareigų pasitrauks tik prezidento Alvaro Manago reikalaujamas. Iki šiol prezidentas to nereikalavo.

Prasidėjus konfliktui Salvadore vyriausybėje, komunistai vėl sustiprino savo veiklą, išvystė platesnius puolimus šiaurinėje ir rytinėje valstybės teritorijoje.

SKAUTYBĖS Kilimas

GLOBOJA CHICAGO SKAUTININKŲ KŪ RAMOVĖ
Redaguoja v.s. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, IL 60629

KELI MAŽOSIOS LIETUVOS ISTORIJOS BRUOŽAI

(Iš dr. Vandos Sruogienės
konспекto knygai
"Sese, budėk!")

Mūsų protėviai lietuviai įsikūrė Lietuvos žemėje maždaug prieš 4,000 metų. Esame viena seniausių Europos tautų, ilgiausiai savo krašte gyvenanti.

Lietuviai yra indoeuropiečių kilmės — aisciai arba baltai. Indoeuropiečiai apie 3,000 m. prieš Kristų suskilo į šias šakas: indų, persų, graikų, keltų, romanų germanų slavų ir aiscių arba baltų.

Lietuvių kalba yra seniausia iš gyvųjų indoeuropiečių kalbų. Tą pabrėžia mokslininkai. Ji yra svarbi visiems kalbininkams ir todėl dėstoma daugelyje universitetų.

Aisciai skirstėsi į šias pagrindines gentis: prūsus, lietuvius ir latvius.

Jau Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino laikais vokiečiai — kryžiuočiai buvo užkariavę visą Prūsų žemę. 13-ame amžiuje Prūsų ordinas pasisavino ne tik kraštą, bet ir jo vardą — Prūsiją.

16-ame amžiuje kryžiuočių ordino magistras Albrechtas, atsiskęšęs vienuolio pažadų, sukūrė pasaulietiška Prūsijos valstybę. Albrechtas įvedė ir bažnyčią gyvenamo krašto žmonių kalba. Senųjų prūsų palikuonys ilgai išlaikė savo kalbą ir papročius. Naujas protestantų tikėjimas jiems buvo aiškinamas lietuviškai, valdžios įsakymai skelbiami lietuvių kalba. Karaliaučius įsteigtas universitetas, kuriam studijavo daug lietuvių, vėliau ir didysis filosofas Emanuelis Kantas. Savo lėšomis Albrechtas išleido protestantams pirmąją knygą lietuvių kalba, Martyno Mažvydo "Katekizma" 1547 m.

Mažonoje Lietuvoje gyveno didysis lietuvių poetas Kristijonas Donelaitis (1714-1780), parašęs veikalą "Metus", kuris prilygsta pasaulinės literatūros sedėvrams.

17-me ir 18-me amž. kraštą nusiaubė maras. Vokiečių valdžia gabenjo į Prūsiją Lietuvą kolonistus vokiečius. Susiprėję prūsų lietuvių vokiečių, lietuvių kalba pašalinta iš mokyklų.

Mažoji Lietuva per 700 metų atskirta nuo Lietuvos, būdama kitos valstybės dalimi ir skirtingo tikėjimo, nepamiršo senosios tėvynės ir palaikė su ja ryšius.

Didžioji Lietuva rusų okupacijoje buvo nuo 1795 m. iki 1915 m. 1864 m. rusams uždraudus lietuvišką raštą, lietuviškos knygos buvo spausdinamos Mažonoje Lietuvoje, o

pasišventę knygnešiai jas slaptai per Vokietijos sieną gabeno į Lietuvą ir platinę po visą kraštą.

Vokietijai pralaimėjus I pasaulinį karą 1918 m. Mažosios Lietuvos gyventojai lietuvių įkūrė Prūsų lietuvių susivienijimą ir stengėsi po 700 metų atsiskyrimo vėl susijungti su Didžiąja Lietuva. Mažosios Lietuvos likimą išsprendė Versalio taikos sutartis ir Lietuvos sukilimai. Ne visa Prūsų Lietuva, tik Klaipėdos kraštas buvo prijungtas prie Lietuvos. Čia daug padėjo JAV atstovas Norman Davis.

Klaipėdos kraštas turėjo savo autonomiją, savo seimelį ir Lietuvos prezidento skiriamą gubernatorių. Įsikūrė lietuviškos mokyklos, pradėjo kilti ūkis. Klaipėdos uostas augo, vystėsi laivininkystė ir prekyba. Tik gyventojai vokiečiai buvo nepatenkinti ir trukdė pažangą. 1933 m. Vokietijoje valdžia paėmė Adolfui Hitleriui, prasidėjo neramumai. Klaipėdos vokiečiai siekė kraštą prijungti prie Vokietijos. Lietuvos vyriausybė išklė bylą tarptautiniame Haagos Tribunole ir ją laimėjo. Tačiau 1939 m. kovo mėn. vokiečiai jėga užėmė Klaipėdą su Mažąja Lietuva ir persekiojo ten gyvenusius lietuvius.

Po II Pasaulinio karo Vakarų Prūsija atiteko Lenkijai o Rytų — Sovietų Sąjungai, kuri iš ten išvežė daugumą lietuvių ir jų vieton apgyvendino rusus kolonistus. Lietuviški vietovardžiai (prieš tai buvę suvokiškais) rusiškais pvz. Tilžė dabar vadinasi Sovetsk, o Karaliaučius — Kaliningrad.

Mažonoje Lietuvoje gyveno didysis lietuvių poetas Kristijonas Donelaitis (1714-1780), parašęs veikalą "Metus", kuris prilygsta pasaulinės literatūros sedėvrams.

Jūrų skautės ir jūrų skautai švenčia sausio 15 dieną. 1923 m. tą dieną mūsų sukilėliai sumušė prancūzus, kurie norėjo su lenkais pasidalinti Mažąją Lietuvą, ir išvadavo Klaipėdos miestą ir kraštą. Galutinai Klaipėdos kraštas buvo Tautų Sąjungos pripažintas Lietuvai 1924.

Apie lietuvių pastangas išvaduoti Klaipėdos kraštą iš okupantų gana plačiai aprašyta Lietuvių Enciklopedijoje XII tome (1957 m. So. Boston).

Klaipėdos krašto atvadavimui prisiminti rengiamos iškilmingos sueigos, minėjimai ar akademijos ne tik jūrų skautėms ir skautams, bet ir visai lietuviškai visuomenei.

"VĖTRUNGĖ" #16

ATLANTO RAJONO VIENETŲ VADOVĖMS

"Gairėmis" Nr. 2 pranešiau, kad 1983 m. Jubiliejinėje stovykloje stovyklausime Rajonais — šakomis. Noriu patikslinti, kad Jubiliejinėje Atlanto Rajono sesės stovyklausime ne šakomis, bet įsikurdamos originaliais vienetais, tūtais, vietininkijomis, draugovėmis su savo vadovėmis priekyje, taip, kad matytųsi atskiros vietovės, kaip New Yorkas, Bostonas, Hartfordas ir t.t.

Nors ir mažas vienetas, draugovė, tūtais ar vietininkija pajustų savo vieneto svarbą Rajonui ir Seserijai, o kiekviena sesė pasididžiavimą savo vadove. Užsiėmimai, iškylos bus suplanuotos Seserijos vadovių ir pravesotos šakomis.

Jubiliejinėje stovykloje dėl židiničių — skautininkų pastovios Atlanto rajone, kaip ankščiau minėjau, kol kas nepatvirtinta, lauksime tolimesnių pranešimų iš Seserijos vadovių.

Kviečiu vienetus gausiai dalyvauti, ruošti, kad Jūsų vie-

LSS - LSB Atlanto rajono 1982 m. skautininkų kursas dalyviai su vadovais. I eil. iš k. v.s. Laima Kiliulienė, v. sl. Laimutė Kormos, ps. fil. E. Meilus, jr., s. fil. A. Treinys — LSB rajono vadeiva, j.s. Genė Treinienė — LSS rajono vadeivė, sk. vytytis dr. A. Budreckis. II eil. v.s. Česlovas Kiliulis su kursantais.

LSS SESERIJA 1983 M. JUBILIEJINĖJE STOVYKLOJE

LSS Tarybos Pirmija 1982.12.27. biuleteniui skelbia LSS Jubiliejinę stovyklą, kuri įvyks 1983 m. liepos 31 d. — rugpjūčio 13 d. Kanadoje, Woodland Trail Camp, Aurora, Ont. Jubilienės stovyklos vardas — "AUŠRA".

"Kaip aušrai auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašviesių ir Lietuvos dvasia!"

Prieš šimtą metų taip sakė Lietuvos atgimimo žadintojai, to paties trokšta lietuviai dabar Lietuvoje, ta pacia mintimi vadovaujames ir mes — lietuvaits skautės laisvame pasaulyje.

"AUŠROS" jubiliejinė stovykla minime pirmojo lietuvių laikraščio "AUŠRA" 100 metų sukaktį, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo ir lietuvių skautų įsikūrimo 65 m. sukaktis.

Važiukime, sesės, jubiliejaus švęsti pasirušusios. Tai Skaučių Seserijos didysis suvažiavimas, į kurį iš visų kontinentų rinksimės džiaugtis, susitikti, pasiryžti ir sava seima — skiltimi, draugove, tuntu, didelę genty pasididžiuoti. Stovyklausime natūraliais Seserijos vienetais — tūtais, vietininkijomis ir draugovėmis savo rajonuose: Atlanto, Vidurio, Kanados — Ramiojo vandenyno. Australijos ir Europos rajonų sesės stovyklaus Atlanto rajone.

Rajonų vadovės — sesės vadeivės: j.s. Genė Treinienė, ps. Aldona Miškinienė ir s. Aldona Baltakienė.

Jubiliejinės stovyklos dienos, programa:

Sekm. — liepos 31 d. Atvykimas, kūrimasis. Seserijos Stovyklos atidarymas. Rajonų lauzai.

Pirm. — rugpjūčio 1 d. "AUŠROS" DIENA. Procesija, šv. Mišios. Bendras lauzas.

Antr. — rugpjūčio 2d. KANADOS RAJONO DIENA. Rajonų laikas. Užsiėmimai. Vakarinė programa. Šokiai amžiaus grupėmis.

tovė būtų tinkamai ir gražiai atstovaujama Jubiliejinėje. Linkiu visoms sėkmės.

Budžiu!

j.s. Genė Treinienė
Atlanto Rajono Vadeivė

Treč. — rugpjūčio 3 d. ATLANTO RAJONO DIENA. "Parapija ir mes". Vakarinė programa. Seserijos lauzas.

Ketv. — rugpjūčio 4 d. AUSTRALIJOS RAJONO DIENA. Skautamokslis. Vakarinė programa. Pasakų lauzas.

Penkt. — rugpjūčio 5 d. SENOVĖS DIENA. "Sėnplė". Užsiėmimai. Vakarinė programa. Šakų lauzai.

Šešt. — rugpjūčio 6 d. JUBILIEJINĖ DIENA. Rajonų laikas. Užsiėmimai. Paradas. Bendras lauzas.

Sek. — rugpjūčio 7 d. "AUŠROS" DIENA. Pamaldos. Minėjimai. Šokiai amžiaus grupėmis.

Pirm. — rugpjūčio 8 d. SESERIJOS DIENA. "Sėnplė". Užsiėmimai. Vakarinė programa. Seserijos lauzas.

Antr. — rugpjūčio 9 d. VIDURIO RAJONO DIENA. Jūrų skaučių diena. Rajonų laikas. Pamario jūrų skaučių lauzas.

Treč. — rugpjūčio 10 d. RAMIOJO VANDENYNO RAJ. DIENA. "Sodžius". Užsiėmimai. Vakarinė programa. Seserijos lauzas.

Ketv. — rugpjūčio 4 d. EUROPOS RAJONO DIENA. "Sodžius". Užsiėmimai. Vakarinė programa. Šakų lauzai.

Penkt. — rugpjūčio 12 d. DERLIAUS ŠVENTĖS DIENA. Rajonų laikas. Derliaus šventė. Bendras lauzas, Rajonų lauzai.

Šešt. rugpjūčio 13 d. Seserijos Jubiliejinės Stovyklos uždarymas. Atsivėkinimas.

Jubiliejinės stovyklos užsiėmimų programai vadovaus rajonų ir Seserijos vadijos skyrių vedėjos. Užsiėmimai bei iškylos skyrių vadovių bus koordinuojami su Brolijos skyrių vedėjais.

Kasdieninėje dienotvarkėje valgio ir maudymosi laikas keisis, jį nustatys Jubiliejinės stovyklos maitinimo skyrius virš. ir komendantas.

Kviečiu visas vienetus vadoves tinkamai ruošti Jubiliejinę Stovyklą. Mūsų drausmingumas, susiklausymas, išradingumas, pasiruošimas, padės gražiai ir tinkamai švęsti šią šventę. Yra svarbu nesustingti planuose ir darbuose, priešingai, ieškoti naujų idėjų, posūkių, bet kartu dirbti ryžtingai ir pozityviai.

Sesė paruošusi įžodžiu jaunėne, pravedusi skilties ar draugovės sueigą, savo geru pavyzdžiu patraukus lietuvaite į "šiuo keliu eik..." yra pagrindiniai Jubiliejaus šaukliai, kurių balsas lietuvių tautoje girdimas jau 65-eri metai. Todėl su džiaugsmu ruošiamės Jubiliejinę stovyklą, kad kartu atšvęstume 65 m. derliaus šventę.

Budėkime!
v.s. fil. Danutė Eidukienė
LSS Vyriausia Skautininkė

ISRINKTAS IGULOS VADAS

Chicago "Grandies" igulos antroji narių sueiga įvyko gruodžio 2 d. Vykstant pirmosios sueigos nutarimą, išsami išdiskutavus bei apsvačius esamą padėtį, naujuoju Chicago vietinės "Grandies" igulos vadu, vienerių metų laikotarpiui, išrinktas j.s. Leopoldas Kupcikevičius.

PAPILDYTA CENTRO VADIA

Jūrų skautininkų "Grandies" centro vadija, siekiant jūrų skautininkų veiklos stiprinimo, kooptavimo būdu papildyta dviem naujais nariais, tai — j.v.s. Vladas Petukauskas Clevelande ir j.s. Leopoldas Kupcikevičius Chicagoje.

NARIO MOKESTIS

Primename visiems jūrų skautininkams, kad LSS nario mokeskis (5 dol.) ir "Grandies" nario mokeskis (2 dol.) yra metiniai nario mokesčiai, kurie yra mokami kasmet į priekį ir privalo būti sumokėti už 1983 metus iki š.m. gruodžio 31-os dienos. Siunčiant nario mokesčių, būkite malonūs pridėti ir mažą auką smulkios raštinės ir banko išlaidoms padengti. Jei esate LSS nario mokesčių sumokėję, ar numatote sumokėti per kitus skautų vienetus, mums siunčiate tik "Grandies" nario mokesčių.

Nario mokesčių siųskite "Grandies" centro igulos vado pavaduotojui — išdininkui j.v.s. Leonui Knopfmilleriui, 340 Inwood Ave., Lehigh Acres, Florida, 33936.
"Grandies" centro valdyba

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS - 161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, Dec. 26th, and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society. Second class postage paid at Chicago, IL. Postmaster: Send address changes to Draugas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Subscription Rates \$47.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$45.00. Foreign countries \$47.00

Pašto išlaidas mazinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto		
	metams	1/2 metų 3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$47.00	\$28.00 \$20.00
Kanadoje (U. S. A. dol.)	\$47.00	\$28.00 \$20.00
Užsienyje	\$47.00	\$28.00 \$20.00
Kitur — Amerikoje	\$45.00	\$27.00 \$20.00
Savaitinis (šeštad. pried.)	\$30.00	\$19.00

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.
- Redakcija straipiniais taiso savo nuožūta. Nenaudotų straipinų nesugars. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos gavus prašymą.

"ŠATRIJOS" DRAUGOVĖS GIMTADIENIS

Lemonte veikianti "Aušros Vartų" tunto "Šatrijos" draugovė sekmadienį, sausio 16 d., švenčia savo veiklos dešimtmetį. Gimtadienio minėjimas bus pradėtas kun. A. Saulaičio 12:35 val. ryto aukojamomis šv. Mišiomis De Andreis seminarijos koplyčioje Lemonte. Po pamaldų bus kvatė greta esančioje patalpoje. Visi tėveliai, buvusios "Šatrijos" draugovės sesės ir vadovės bei svečiai kviečiami ir mielai laukiami.

Kas teieško faktų, tas niekada neregės vertybių.
Dr. J. Girnius

DR. KENNETH J. YERKES
DANTŲ GYDYTOJAS
Pensininkams nuolaida
2436 W. Lithuanian Plaza Court
Chicago, Illinois 60629
Tel. 925-8288
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Val. Kasdien nuo 10 v. ryto iki 1 v. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-2919

DR. JONAS MAŽEIKA
DANTŲ GYDYTOJAS
4600 W. 103 St. Oak Lawn
Tel. 423-8380.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir penkt. 9-12, 1-6
6-8; antr. 12-6; penkt. 10-12, 1-6
Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt. 3 iki 7 v. p.p. Tik susitarus
Namu 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS —
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą
Tel. 282-4422

DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Chicago Eye Institute
4200 N. Central Ave.
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak.
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

Ofiso tel. 434-2123, namų 448-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą

Ar geroj vietoj ieškoma?

VIENYBĖS DVASIA

Baigus senuosius ir pradėjus naujuosius metus, vėl pamąstyti apie nueitą ir nueisimą kelią, apie tai, ką būtų galima pataisyti, pagerinti, kokių klaidų išvengti. Tam labai praverčia pagėdavimai iš šalies. Va, A. Svilonis, kuris pasisako tiesiog neapkenčias „kurstančių“ ar „erzelynę keliančių“ vedamųjų, tuo pačiu nusiskundžia „Drauge“ pasigendąs „išveišką mūsų visuomenę vienijančių rašinių“ („Naujienos“, 1982 m. nr. 216), „tokių rašinių, kurie ją vienyti, ją jungti vienigai pavergtosios tautos laisvės kovai“ (nr. 221). Mums atrodo, kad taip ir darome, kiekvienam be išimties numerį skelbdami Lietuvos pagrindinio balsą, bent tris ar keturis iš penkių savaitės vedamųjų skirdami kovai prieš komunizmą ir okupantą, visą laiką duodami vietos kiekvienai naujai iniciatyvai, kiekvienam pozityviam proveržiui, kur tik plačiuose išveiškos politinės ir kultūrinės veiklos baruose tėvynės labui toks be pasireikštų. Tad kokio pobūdžio „vienijančių rašinių“ gerbiama kancunininkas mūsų puslapiuose dar pasigenda?

Atsakymo turbūt reikėtų paieškoti „Naujienose“. Juk A. Svilonis ne tik pastovus jų bendradarbis, bet ir dažno jų vedamųjų autorius, tai sakome, gal vertėtų pasižiūrėti į „Naujienas“. Gal ten rasime tu pasigendamųjų „išveišką vienijančių“ straipsnių pavyzdžių? Na, ir radome!

Pervertę visas 1982 m. „Naujienų“ laidas, bent 18-oje jų radome iki nuogomio išvilkta kiekviena Šaulių sąjunga vidinių kviirčių smulkmeną. Kas trečią numerį radome „pozityviai“ parašyta ir apie Lietuvos Bendruomenę, apie „frontininkus“ ir apie mus pačius — kad „keliaklūpiškieji okupantai“, kad „vykdome maskvinių agentų užduotis“, kad „rašome pagal okupanto instrukcijas“ (tų instrukcijų tarpe turbūt bus ir nurodymas perspausdinti LKB Kronikas bei garsinti Gulage įkalintų laisvės kovotojų bylas). Visa tai, žinoma, nebe naujiena, tik kartais ir mus nustebina atsiliepiamo „kultūringumas“.

„Iš tikrųjų, lietuviai marionai sugrįžo į tamsiausius lenkberniavimo laikus. (...) Taigi, dėl karjeros Juozas Vaisnora turėtų išvirsti savanoriškai į Vaisnorenwic, Victor Rimšelis — į Viktor Rimszelewic ir t.t. Gi Draugo redaktorius Garša turėtų sugrįžti į Garsza ar Garszewicz. (...) Taip jau yra, kad lietuviai marionai neatstovauja lietuviškų aspiracijų“ (nr. 125, p. 3). Čia betruko tik to, kad būtų dar pridėta apie „kunigus ir gaspadines“. Manykime, kad A. Svilonis, žinąs, apie ką šneką, vieną dieną ir šį neapsižiūrėjimą ištaisys.

Štai dar keli „visuomenę vienijančios“, „pozityvios“ kritikos pavyzdžiai: — apie mūsų teisininkus: „Kartais susidaro įspūdis, kad Amerikos gyvenime lietuviai teisininkai išgaravo. Didieji lietuviai teisininkai, kaip Leonas, Roemeris, Stanka, V. Biržiška išaugino didelę šeimą lietuvių teisininkų, bet Amerikoje jie savo žinių ir patirties visuomeniniame gyvenime neparodė“ (nr. 149, p. 4). Ir vėl: „Amerikon atvažiavusieji teisininkai iš visuomeninio lietuvių gyvenimo išgaravo. Jie neskaityti Povilo Dargio ir Petro Stravinskio, tai buvę lietuviai teisininkai visuomeniniame darbe nesirodo. Lietuviams labai brangiai kainavo teisininkų išmokslinimas, bet savo žinių jie nepajėgė pritaikyti lietuvių laisvės pastangoms“ (nr. 164, p. 3). Gryniau-

sia teisybė: kaip brangiai jam kainuotų teisininkai, bent vienas lietuvis būtų galėjęs ant savo kailio įsitikinti, jeigu 1929 m. jis nebūtų staiga iš Lietuvos pabėgęs.

— apie mūsų nepriklausomybės laikų istorikus (ryšium su JAV valdžios dokumentų studijavimu): „... mūsų istorikai neturėjo kantrybės ir laiko, išskyrus dr. K. Jurgelą, tuos dokumentus peržiūrėti, kiti, nors ir žiūrėjo, tai nesuprato, o supratęsi neturėjo progos juos tinkamai interpretuoti ir paskelbti. Buvo ir tokių, kurie turėjo Lietuvos valstybės sąlygas tiems pareikškimams studijuoti, bet jie prie alaus kortomis lošė, bet mokslo nepasiekusiams svarbių mintčių neaiškino“ (nr. 147, p. 4). O jdomu, kai mūsų istorikai „prie alaus kortomis lošė“, ką veikė tada citatos autorius (ir kokios rūšies kam aiškino „svarbias mintis“)?

— apie jaunųjų Amerikos lietuvių sukurtus „Americans for Due Process“ organizacijos pastangas pagelbėti tiems lietuviams, prieš kuriuos užvestos bylos JAV teismuose: „Daiva Kezėnė rašė, kad JAV valdžia yra pasirašiusi kažkokią sutartį. Kol ji neparodys tos sutarties nuorašo, nepasirašinėti frontininkų platinamo pareikšimo ir nesiekti Kezėnės adresu nė cento, nes visas šitas biznis išgalvotas tikrai pasipinigauti!“ (nr. 129, p. 4). O j per du „Draugo“ numerius pasirodžiusią informaciją dėl L. Kairio bylos taip atsiliepta: „Kviklys skleidžia sovietinę propagandą“ (!) ... tokiais rašiniiais Kvilyks teugaua lietuvių visuomenę“, nes tos bylos nesantios jau tokie „baisūs dalykai“, kaip „Drauge“ rašoma. Pačiam L. Kairiui ir kitiems teisiamiesiems patarta „naudoti savo galvas“ ir „pateikti ginti savo bylą“, atsisakiusi advokatu (nr. 145, p. 4). Geras patarimas kaltinamiesiems bylas užtikrintai pralaimėti!

— apie 1982 m. spalio 3 d. Chicago Tautiniuose namuose Alto suruoštas svarstybas, kuriose dalyvavo St. Lozoraitis, Jr., dr. D. Krivickas ir D. Bindokienė: „Pereitos savaitės simpoziumas buvo tuščias. Prabėgomis paliesta daug dalykų, kad nebuvo jokių svarstymų“ (nr. 187, p. 4). Ir vėl: „Dziugu, kad p. Stasys Lozoraitis, Jr., dėkojo dr. Kriaučiūnui už pakviėmimą atvykti, tai Altui nereikėję mokėti kelionę iš Romos į Chicago“ (nr. 186, p. 3). O kodėl nevertė jo Lozoraitis kvieštas? Ogi todėl, kad Lozoraitis, „kaip dauguma respublikonų, nenorinčių ar nemokančių dokumentų skaityti, pirma parbrėžia, kad Rooseveltas padalino Europą į įtakos sferas“, o tos įtakos sferos tai tik „išmislas“, kuriam „niekas neparodo įrodymų“. „Tokioms Lietuvos klausimo svarstyboms ir tokioms išvadoms nereikėjo iš Romos į Chicago važiuoti. Tokių simpoziumų pranešėjų mes turime ir Amerikoje“ (nr. 186).

Ar tai šitokie atsiliepiamai vadinami „Alto rėmimu“? Jeigu turėtume vietos, pacituotume ir daugiau „vienijančių rašinių“ ištraukų, pvz., apie visų lietuviškų simpoziumų (ne tik Alto ir Vliko) rengėjų su (nr. 187), apie lietuvių gydytojus (nr. 149), apie ateitininkiją (nr. 159) ir aiškų kitų. Beje, „Naujienos“ šitaip „vienijo“ ne tik plačias lietuvių kategorijas, bet ir paskutininkai iš visuomeninio lietuvių gyvenimo išgaravo. Jie neskaityti Povilo Dargio ir Petro Stravinskio, tai buvę lietuviai teisininkai visuomeniniame darbe nesirodo. Lietuviams labai brangiai kainavo teisininkų išmokslinimas, bet savo žinių jie nepajėgė pritaikyti lietuvių laisvės pastangoms“ (nr. 164, p. 3). Gryniau-

V PLJ KONGRESE — LIETUVYBĖ DIENOS IR NAKTYS PLAČIUOSE VANDENYSE

Pokalbis su kongreso rengimo pirm. V. Abariute

ALFONSAS NAKAS

Artėja antrosios Pasaulio lietuvių dienos ir penktasis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Birželio gale ir liepos mėnesį lietuviškoji išeivija turės progą pademonstruoti savo jėgą bei gajumą tautai, okupantui, pasauliui.

Su nuostaba ir džiaugsmu stebime jaunimo vadovų pastangas. Jie V PLJ kongresui pradėjo ruoštis labai anksti. Sudarytas kongresui ruošti komitetas darbovisi beveik istisus 1982 metus ir jau daug yra nuveikęs.

Turbūt kiekvienas spaudą skaitęs tautietis bus pastebėjęs, kad V PLJ kongresui rengti komiteto pirmininkė yra detroitietė Violeta Abariūtė. Šalia daugybės trumpų žinučių bei nuotraukomis iliustruotų reportažų, buvo išspausdinta ir keletas platesnių pokalbių su ja („Pasaulio lietuvių“, „Akademine prosvaitėse“ ir kt.). Kadangi su Violeta gyvenam to paties miesto apylinkė ir dažnai susitinkam, jau prieš keletą mėnesių planavome interviu Kongreso temomis. Atrodė, kad tai labai lengva atlikti. Deja, kelis kartus turėjome pirmenybę teikti tiems, kurie ją kalbina iš toli. Tik 1982 metų baigiantis nutarėm niekam nebeužsileisti. Bandžiau klausyti to, ko kiti nepaklausė. Viliuosi, kad bent iš dalies tai pavyko.

Prieš pokalbį pradėdama, pirminsiu keletą pokalbininkės biografinių stambmenų. Violeta Abariūtė gimė, augo, mokėsi ir daug lietuviškojo veikloje reikėsi Detroito apylinkė. Studijavo Michigano un-tę Ann Arbor'e ir Detroito Wayne valstybiniam un-tę, kurį baigė biologijos ir biochemijos bakalaurais. Nuo mažens skautaudama vietiniam Gabi-

jos tunte, yra įgijusi paskautininkės laipsnį. Su skautais stovyklavo Kanadoj, Europoj ir Australijoj. Baigė lituanistikos seminarus prie Kent valstybinio un-to ir lietuvių k. kursų Lietuvoj. „Šilainė“ šoko tautinius šokius. Jaunimo ruoštoje pabaltiečių demonstracijoje, įvykusioje Washingtone, D.C., 1977 m. rudenį ir sutraukusioj per penkis tūkstančius dalyvių, ėjo vicepirmininkės pareigas. Jaunimo atstovė JAV LB krašto valdyboj (Vyt. Kutkaus vadovaujotj, pernai baigusioj savo kadenciją). Prieš IV PLJ kongresą — JAV LJS vicepirmininkė. IV PLJ kongreso atstovė ir kandidatė į pirmininkę. Gerai moka lietuvių kalbą ir keletą metų dirba „Lietuviškų melodijų“ radijo programos pranešėja.

Čia biografiją baigsim ir pradėsim pokalbį.

— Violeta, iš ankstesnių Jūsų pokalbių su spaudos atstovais žinome, kad jaunimas ir V PLJ kongresą labai intensyviai ruošiasi. Plačiausiai Jūs išsipaakojot, kas jaunimo vadovų atliktą maždaug iki 1982 m. vidurio. Po to Jūs skridot į Europą, o iš ten grįžusi automobiliiu leidotės į rytinį JAV pakraštį. Ką nuveikė šiose kelionėse?

— Apie mano trumpą kelionę Europon jau buvo aprašymų ir interviu: vienas „Pasaulio lietuviųje“, antras — „Drauge“. Tad pasakiosiu tik apie savo kelionę ir JAV Rytų pakraštį. Ta kelionė nebuvo ilgą, bet labai reikalingą. Aplankiau 8 miestus, važiuodama savo automobiliu ir padarydama 2200 mylių. Kiekvienam mieste, susitikau ar su jaunimo atstovais, ar su vyresniais, kurie dirba su jaunimu. Taip pat turėjau ir keletą posėdžių su jaunimu, kuris darbuojasi įvyksiančiam kongresui. Esu patyrusi ir kitiems pasakiusi, kad asmeniškas ryšys yra nepaminomas veiklos įrankis. Susitinkti su žmonėmis, susipažinti, išsiaiškinti: supranta, kas reikalinga padaryti ir padeda.

Rytų pakraščio kelionę pradėjau iš Detroito. Nuvažiavusi į Clevelandą, posėdžiavau su kongreso Informacijos pakomite, kuriai vadovauja Zita Kuprevičiūtė. Po posėdžio susitikau su p. Milda Lenkauskienė aptarti svečių bei garbės

svečių kvietimo į kongresą ir bendrai į II PLD reikalą.

Sekancią dieną važiuavau į Frackville, Pensylvaniją, susitikti su kun. Algimantu Bartkum ir su Pensylvanijos lietuviams vyčiais. Pokalbio tikslas — prikaltinti trečios kartos lietuvių jaunimą, kad dalyvautų kongreso stovykloje (nes mes planuojame turėti vieną dalį anglų kalba) ir pasitarti bendrai apie dalyvavimą II PLD. Buvau nustebinta, kad Pensylvanijos lietuvių stiprybė ir su juo gerokai pasivarė į priekį. Mes gi, vos krutėjome, bet nežiūrint to, rytuose palikome Frankfordą ir Point Betsie švyturį, kuris ilgais šviesos pluoštais įsėjo jachtas laikytis nuo jo atokiau. Sekmadienio naktį šiaip taip priartėjome ir aplenkėme Manitos salas.

Is Pensylvanijos sekancią dieną važiuavau į New Yorką ir New Jersey. New Jersey aplankiau p. Loretą Stukienę, Lietuvos vyčių centro v-bos pirmininkę. Jos prašiau, kad paragintų savo jaunimą dalyvauti kongrese, o ypač kongreso stovykloje. Ji mielai sutiko įdėti mūsų žinias į vyčių laikraštį ir taip pat pranešti valdybai apie mūsų pasikalbėjimą. New York'e susitikau su Ginte Damašyte, PLJS valdybos nare. Ji mane nuvedė į „Darbininko“ redakciją, kur kalbėjau su redaktorium kun. Kornelijum Bučmiu, OFM.

Pasiekusi Bostoną, norėjau susitikti su vietiniu jaunimu, bet sutaręs pėdis neįvyko, tad turėjau progos pasikalbėti privačiai tik su keliais pažįstamais.

Po keturių dienų intensyvios kelionės ir posėdžių, sustojau pas gimines Worcesterstyre, o iš ten aplankiau savo dėdę New Hampshire valstijoje. Laiko neteko sugaisti, nes tai buvo pakeliui į Montrealį.

Montrealyje susitikau ir turėjau posėdį su kongreso Uzdavymu komitetu, kuriam vadovauja Rasa Lukosevičiūtė. Posėdyje dalyvavo ir Montrealio LB v-bos pirm. p. Piečiatis.

Sekancią dieną, pakeliui į namus, sustojau Ottawoje, kur vyks kongreso dalis. Mat, po studijų dienų planuojame kongreso atstovus, vykstančius į Montrealį, Ottawa'nu užvežti. Ten jie turės progos aplankyti savo kraštų ambasadas ir taip pat susitikti su kai kuriais Kanados valdžios žmonėmis. Ottawa'je sužinojau, kad ten organizuota jaunimo kelionė laivu gerai pavykusi, atsiliepiamai gražūs.

apšvietė visą apylinkę. Mūsų baro viršininkai nelankė ir netikrino, kaip apsupimas vykdomas. Apie apsupimo eigą siūsdavau pranešimus į štabą. Visą dieną kariai buvo nevalge, alkani. Nekokia buvo alkanų karių nuotaika.

Prieš išvesdamas kuopą į apsupimą, labai rūpinaisi kaip nors pamaitinti žmones. Išsirūpinęs iš Išlinsko pinigų, pasiūnciau 8 karius po 2 paiseskoti maisto. Duodamas pinigų. Išlinskas įsėjo, kad perkamas maistas būtų be prievartos. Grįžę kariai parnešė apie 12 kepalų duonos ir apie 4 kg. lašinių ir pranešė, kad jie daugiau neis maisto pirkti, nes ūkininkai visai nenori maisto parduoti. Atneštas maistas buvo kareiams išdalintas. Šitiek maisto 120-čiai alkanų žmonių buvo per mažai. Vistik geriau mažiau, negu nieko.

Apie vidurnaktį pasigirdo šaudymas iš šautuvų. Buvo iššauta apie keliasdešimt šūvių. Šaudymas buvo girdėti Gendulių kaime. Priešas irgi stipriau pradėjo šaudyti iš kulkosvaidžių. Pradžioje negalėjau suprasti padėties. Kariai irgi pradėjo nerimauti. Nustojus šautuvų šūviams, pasiūnciau 2 ryšininkus į štabą išaiškinti įvykį. Pats negalėjau vykti, nes man buvo įsakyta niekur iš kuopos nepasitraukti. Grįžę ryšininkai papasakojo, kad ėjo 2 ryšininkai iš kito baro į štabą. Štabo sargybiniai, nepaklausę ryšininkų slaptazodžio, atidarė į juos šautuvų ugnį. Ryšininkai, ėję pagal spygliuotą vielų tvorą, peršauti krisdami užsikabino už spygliuotų vielų ir nenukrito ant žemės. Sargybiniai, matydami, kad kažkokie ginkluoti žmonės stovi pasilenkę ir nekrenta žemėn, šaudė į juos be sustojimo, kol atbėgęs karininkas šaudymą sustabdė. Į nušautuosius buvo pataikyta po keliolika kulku, nes buvo šaudoma iš visai arti. Buvo mūsų pačių nušauti Klaipėdos vadavimo savanoriai. Tai buvo pirmos dvi aukos mūsų kilnaus žygio. Man labai jdomu, kodėl mūsų štabas ir nė vienas Klaipė-

KLAIPĖDOS SUKILIMĄ PRISIMENANT

Šešiasdešimt metų sukaktis ANTANAS MATUKAS

Sukilėlių štabas apsisotojo Gendulių kaime ir paliko dalį žmonių rezerve ir štabo apsaugai. Kitus visus pasiuntė į Klaipėdos apsupimą. Buvau gavęs įsakymą iš Išlinsko nakties metu priėti kiek galima arčiau upės ir laikyti sutankintą apsupimą, o austant pasitraukti atgal tiek, kad nesiektų priešo taikli ugnis ir atidžiai stebėti priešo judėjimą. Nors priešas ir šaudytų, neatsakyti nė vienu šūviu. Turėjom labai mažai šūvių.

Pradėjus temti, atvedžiau kuopą plentu netoli Dangės upės ir išskirsčiau į apsupimą. Dangės upė teka iš šiaurės į pietus. Teką iš šiaurės iki Paupių kaimo, o nuo ten pasuka į dešinę ir įteka į Kuršių marios prie Klaipėdos. Paupių kaimas yra 800 metrų nuo Dangės krašto. Nuo Dangės tilto į kairę Klaipėdos pusėn padariau apsupimą.

Kiekvienas karys turėjo pasirinkti tinkamą vietą, kad galėtų sekti priešo judėjimą. Kariai turėjo gulėti ar sėdėti pasislėpę už akmens ar medžio. Žemė buvo drėgna — šlapia. Pradėjo truputį šalti. Kovotojų apranga buvo lengva, tad nelabai malonu buvo gulėti ant šlapios žemės. Aš visą laiką vaikščiojau išilgai baro, tikrinau ir raginau, kad nemiegotų. Visi kariai drebojo nuo šalčio. Aš irgi buvau išsvargęs, vaikščiojant kojos linko ir norėjosi atsistoti, bet pareigos neleido. Priešas retkarčiais pašaudydavo iš kulkosvaidžių. Be to, dažnai šaudė į viršų šviečiamomis raketomis. Nuo raketų buvo gana šviesu, jos puikiai

B. STUNDŽIA

Tą vakarą, apie 20 val., prieš pietus pasiekėme Mackinac salą ir perėjome baigmės liniją. Kur tik buvo pakankamai gili, visur stovėjo eilėse viena šalia kitos jachtos. Mes irgi prisiliejome prie vienos eilės, bene astuntoji. Norint pasiekti krantą, reikėjo lipti per kitas septyniolika jachtas. Aglinskienė, Jan. Reklaitienė Ph d. ir Laima Braune M. A. ir ta proga buvo atkimšta šampano bonka.

Po keturių dienų ir trijų naktų buriavimo buvo smagu išlipti į krantą. Jachtose igulos triukšmingai šventė laimėjimus ir kukliai pralaimėjimus. Krante surmuliuo marga turistų minia, o tarp jų maišėsi jachtų igulų vyrai ir negausios moterys.

Vakare viename salos viešbučio restorane dr. J. Aglinskienė, regatos metu jachtos „Audra“ globėja, igulai ir čia esantiems porai igulos šeimų suruošė priėmimą ir kiekvienam igulos nariui įteikė po vertingą dovaną su įrašu: „Audra“, Mac 1982 m. Si buvo sukaktuvinė 75-toji regata, žymiausiaji didžiuliuose ežeruose. Keliolika kartų dr. K. Aglinskias, pora kartų dr. A. Aglinskias — mūsiškis T. Turner (žymus amerikiečių buriuotojas) ir kartą K. Ozelis (tėvas) vedė jachtas „Laume“ ir vėliau „Audra“ per ramius ir kartais labai pasiūsiuosius Michigano ežero vandenis link Mackinac salos. Šį kartą igula sudarė kapitonas dr. K. Aglinskias, pavaduotojas dr. A. Aglinskias, navigatorius K. Ozelis (tėvas), prof. dr. G. Reklaitis, inž. D. Braune, K. Ozelis jaun. ir šių elučių autorius.

Visą dieną buvo skirta jūrų skautijos 60 metų sukaktiui paminėti.

Trečiadienį jachta „Audra“ su sumažėjusia igula išplaukė į Beaver salą, kur buvo numatyta pasilikti ilgesnį laiką, o kiti igulos nariai turėjo grįžti į Chicago. Manęs gi laukė gal 800 km kelias į Torontą, kur mano jachta Nemira IV buvo ruošiama ilgesnei metinei kelionei.

Tik kvailučiai, vergai ir silpnieji nesiveržia pirmyn, neieško savęs, nekovoja ir nekentia. Kvailučiai nepajaužia, Vergai — bijo. Silpnieji — nepasitiki savimi.

Prof. St. Yla

Tik kvailučiai, vergai ir silpnieji nesiveržia pirmyn, neieško savęs, nekovoja ir nekentia. Kvailučiai nepajaužia, Vergai — bijo. Silpnieji — nepasitiki savimi.

Prof. St. Yla

Prof. St. Yla

KANADOS ŽINIOS

BOSTONO ŽINIOS

TAIP GRAŽIAI SUTINKAME NAUJUOSIUS METUS

Aldonos ir Daniaus Buivydy puikioji rezidencija, ką amerikiečiai vadina „mansion“...

Šeimininkai Buivydai buvo labai rūpestingi, matė ir rūpinosi bei globojo visus svečius...

Tuose erdviuose kambariuose grojo švelni muzika ir skambėjo kalėdinės giesmės...

„Boston Sunday Globe“ gruodžio 12 d. straipsnyje „White House attracts the lost and lonely“...

Artėjant 12-tai valandai, vėl buvo persikelta į antrą aukštą ir su šampano taurėmis, sveikinimais ir linkėjimais sutikti 1983-ji...

Privatai buvo ir dar eilė kitų Naujų metų sutikimų.

IŠ AMERIKIEČIŲ SPAUDOS

„Boston Herald American“ spalio 28 d. rašo, kad Rusijos turtingiausias rašytojas yra Aleksandras Solženycinas...

„The Pilot“ spalio 8 d. rašo apie „Spiritual Development“, kad tas vyksta ir svetimomis kalbomis...

Spalio 29 d. „The Pilot“ rašo apie Šv. Jurgio lietuvių parapiją Norwoode, kuri atšventusi 70 metų jubiliejų...

Spalio mėnesio „Columbia“ žurnalas rašo Robert A. Graham, SJ: „Can the Lithuanian Catholics survive?“

Gruodžio 20 d. „The Daily Transcript“ rašo apie naują Norwoode kleboną kun. Vinčą Walkavičių...

„Daily News“ gruodžio 15 d. aprašo, kaip New Jersey policijos viršininkas areštavęs sovietų diplomata žmoną už vagystę...

Po to įvykio policijos viršininkas gavęs daug pasveikinimų ir pagyrimų iš Londono, Toronto, Miami, South Dakotos ir kitų vietovių...

„Boston Sunday Globe“ gruodžio 12 d. straipsnyje „White House attracts the lost and lonely“...

„The Daily Transcript“ gruodžio 9 d. straipsnyje „Russian says disarmament brings the world closer to war“...

Sekmadienį, sausio 16 d., Bostono Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje 10:15 val. ryto bus atnaujami sv. Mišios už Klaipėdos krašto prijungimą...

Sekmadienį, sausio 16 d., Bostono Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje 10:15 val. ryto bus atnaujami sv. Mišios už Klaipėdos krašto prijungimą...

LIETUVIŲ FONDO FEDERALINIS KREDITO KOOPERATYVAS. 2422 W. Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629. Telefonas: 737-2110. AKTYVAI — \$2,700,000. KASOS VALANDOS: Trečiadieniais 12:00—6:00 p.p. Šeštadieniais 10:00—12:00. 2422 W. Marquette Rd., Chicago. Sekmadieniais 10:00—1:00 p.p. Jaunimo centre 5620 S. Claremont.

Toronto, Ont.

RELIGINIS MUZIKOS KONCERTAS

1982 m. gruodžio 24 d. naktį, prieš Bernelių Mišias, Toronto Prisikėlimo parapijos bažnyčioje vyko puikus religinės muzikos koncertas...

sukilėlius, partizanus, šaulius. Tuoj po Mišių parapijos salėje (po bažnyčia) vyks Klaipėdos krašto sukilimo 60 metų minėjimas.

Ta proga kalbės Klaipėdos krašto sukilimo dalyvis, poetas Stasys Santvaras. Meninėje dalyje išgarsime solistą Benediktą Povilavičių ir solistas Marytės Bizinkauskaitės sesutę Verutę Bizinkauskaitę.

Minėjimo metu veiks šaulio Antano Sėduikio lietuviškų knygų stalas, kur bus galima ne tik įsigyti lietuviškų knygų, bet taip pat užsiprenumeruoti šiuos lietuviškus laikraščius: „Darbininką“, „Dirvą“, „Draugą“ ir „Kario“ žurnalą.

RENGINIAI

Visuomenininko, laikraštinių Jackaus Sondas 90 metų amžiaus sukakties pagerimas bus sausio 15 d., šeštadienį, 6 val. Tautinės sąjungos namuose.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas vasario 13 d. So. Bostono lietuvių pil. d. j. Minkų radijo valandos 49 metų sukakties minėjimas kovo 12 d.

Laisvės varpo pavasarinis renginys balandžio 10 d. Šv. Petro lietuvių parapijos reunion — sueiga balandžio 17 d.

„Aušros“ 100 metų sukakties minėjimas balandžio 24 d. Komp. Julijaus Gaidelio operos „Mindaugo“ pristatymas gegužės 1 d.

Kovo 6 d. Baltijos ir Žalgirio tuntų Kaziuko mugė Pileičių klubo II ir III aukšto salėse. Atidarymas 11:30 ryte.

Marcinkutė, A. Simanavičius ir V. Verikaitis. Buvo sudaręs ir trio: D. Viskontienė, L. Dambrauskaitė ir D. Pranaitienė.

Koncertas pradėtas parapijos chorui atliekant J. Naujalo Tyliają naktį. Po to smuikininkai A. R. Bankai grojo Bacho, J. S. Adagio, Trio — J. Švedo Betliejaus Prakatėlę ir Bankai Pugniani Duo.

A. Simanavičius su parapijos choru atliko Mozarto O. Didis Dieve! Vėl Trio P. A. You — Jėzu Redemptor ir parapijos choras Adamo Šventa Naktis, A. R. Bankai — Serenade of the Holy Family (Berlioz). Trio — Personent Hodie, A. R. Bankai Sonata (Handel) ir Venite adoremus — L. Marcinkutė, A. Simanavičius ir V. Verikaitis.

Po koncerto iškilmingos Bernelių Mišios, kurias, koncelebruojant parapijos kunigams, laikė kun. A. Simanavičius. Taip pat klebonas pasakė gražų pamokslą. Žmonių buvo pilnutėlė bažnyčia.

Koncertas ir pamaldos užbaigtos Tautos himnu. Parapiečiai ir svečiai užkviesti į salę pasivaistinti Liet. Katalikų moterų kepta paspyragaičiais ir kavute.

Prisikėlimo parapijos biuletenis praneša, kad parapijos vakarienė vyks 1983 m. kovo 13 d. Ta pačia proga atžymėtas ir parapijos įsikūrimo 30-metis.

P. Alš.

KLIŪTIS IŠ RUMUNIJOS

Rumunijos valstybės tarybos lapkričio 6 d. dekretu, paskelbtu laikraščiuose, Rumunijos gyventojai, norintieji emigruoti, turi atlyginti valstybei užsienio valiuta jų išmokslinimo išlaidas.

Leidinėlį išleido Tėvai Pranciškonai 1982. Kaina su persiuntimu 5 dol. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Bendruomenė tik tada yra bendruomenė, kai joje nestinga įvairumo. Kun. St. Yla

Paieškojimas

Ieškomas a.a. Kun. Jono Grigana-vičiaus seserys kilusios, iš Ukmergės apskr., Deltuvos vasč. Ieško giminė iš Kauno. Pačios arba žinantieji prašomi atsiliepti: Pr. Rumsa, 4359 So. Maplewood Ave., Chicago, IL 60632.

BRIGHTON PARKE Nauji maisto krautuvis savininkai ROYAL BLUE FOOD STORE 4359 S. Campbell Avenue TEL. — 247-4735 Maloniai kviečia jus atsilankyti. Geras patarnavimas

Atidarymas nuo 7 val. ryto iki 7 val. vak. Sekmad. 8 val. ryto iki 3 val. popiet. Nemokamas pristatymas Brighton Pke.

Atvykite į RAMUNĖS RESTORANĄ

Skani lietuviški ir amerikoniški valgiai. Puikus „rib-eye“ stekas. Labai priimamos kainos. Svečias maistas gaminamas kiekvieną dieną.

Pobūvims yra salė — vestuvėms, gimtadieniams ir t.t.

Nauji savininkai maloniai kviečia jus atsilankyti.

2547 West 69 Street Tel. 925-5588

1 Jurgio Matulaičio kelias į Vilniaus vyskupo sostą

2 Šv. Sosto atstovo Ratti vizitas Lietuvoje ir Latvijoje

Leidinėlį išleido Tėvai Pranciškonai 1982. Kaina su persiuntimu 5 dol. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

VIZITINIŲ KORTELIŲ REIKALŲ

Vizitinių kortelių naudojimas yra gražus paprotys. Bismieriai jas puikiai naudoja. Bet tinka ir visų luomų atstovams turėti gražias vizitines kortelas.

Kreipkitės į „Draugą“ administraciją visais panašiais reikalais. Būsite patenkinti mūsų patarnavimu.

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629. RŪPESTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

RIMVYDAS SILBAJORIS ŽODŽIAI IR PRASMĖ

Šioje knygoje autorius yra surinkęs jo paties parašytus straipsnius ir recenzijas apie literatūrą sukurta Lietuvoje, kurie buvo atspausdinti išeivijos periodikoje. Dr. R. Silbajoris yra slavistikos profesorius Ohio universitete. Leidinys didelio formato, 270 psl. Išleido Akademines Skaitijos leidykla Chicagoje 1982 m. Spaudė Draugo spaustuvė. Viršelis Henrietos Vepštienės. Kaina su persiuntimu \$11.25.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 West 63rd Street Chicago, IL 60629

CLASSIFIED ADS

MISCELLANEOUS

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Telef. GA 4-8854

REAL ESTATE

Mūrinis — 2 po 5 kamb. (po 2 mieg.) ir 2 kamb. sklepe. Centralinis šildymas — atskirai kiekv. butui. 2 maš. garažas. Alumin. langai. Svarus. \$67,000. 72-ra ir California.

5 ir 4 kamb. Brighton Parke. Arti mokyklos. Mažas įmokėjimas. Savininko paskola.

SIMAITIS REALTY Insurance — Income Tax 2951 W. 63rd Street Tel. 436-7878

BUTŲ NUOMAVIMAS

Draudimas — Valdymas Namų pirkimas — Pardavimas

INCOME TAX

Notariatas — Vertimai

BELL REALTORS

J. BACEVICIUS 6529 S. Kedzie Ave. — 778-2233

ISNUOMOJAMA — FOR RENT

ISNUOM. 5 kamb. butas prie vienuolyno. Skambint vakarais telefonnu 434-8852.

HELP WANTED — MOTERYS

LIVE-IN. Full time housekeeper-cook. Room, board, salary. Local references required. Tel. 776-1300.

MISCELLANEOUS

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėintuvai. Pardavimas ir Taisyimas.

MIGLINAS TV

2346 W. 69 St., tel. 776-1486

POPULAR LITHUANIAN RECIPES

PATIKSLINTA IR PAGRAZINTA ASTUNTOJI LAIDA

Suredagavo Juozapina Dauzvardiene

Šiom dienom Draugo spaustuvė išleido aštuntą laidą Sios populiaros virimo knygos. J. Dauzvardienė vėl patikslino ir pagrazino šią laidą naujais patuošimais.

Tai geriausia dovana naujomis žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Ši knyga yra sukelusi labai daug pasiekimo lietuvių ir kitataučių darbo vietose ir organizacijose.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, Knygų Skyrius 4545 W. 63rd Street Chicago, Illinois 60629

Kaina su persiuntimu \$5.65

Illinois gyventojai pridėkite dar 20 centų mokesčiams.

MOVING

SERENAS perkausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

Primame MASTER CHARGE ir VISA

Telef. — WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

NEDAS, 4059 Archer Avenue Chicago, Ill. 60632, tel. 927-5980

RADIJO PROGRAMA

VEL NAUJAS LAIKAS

Seniausia Lietuvių Radijo programa Naujoj Anglijoj

Pradedant spalio 24 d., sekmalenį, radijo programos, vadovaujamos Stepono J. ir Valentinos Minkų, girdėsite nauju, paigintu laiku, nuo 8:00 iki 8:45 val. ryto per radijo stotį WLYN 1300 bangas AM, toj pačioj stoty kaip ir dabar. Radijo programų popiet nuo 4:30 iki 5:00 val. popiet jau nebus.

Bus perduodama vėliausių pasaulinių tinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka. Šią programą veda Steponas ir Valentina Minkai. Biznio reikalais kreiptis į Baltic Florists-gėlių bei dovanų krautuve, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. telefonas 268-0489. Ten pat žaunamas dienraštis „Draugas“ ir rašite taipgi didelį pasirinkimą lietuviškų knygų.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Illinois gyv. dar pridėda 48 ct valstijos mokesčio.

Apsimokite skelbtis dien. „DRAUGE“ nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbtimų kainos yra višems priimamos.

SKELBKITES „DRAUGE“.

J. SONDECKIUI — SONDAI 90 UŽBAIGIANT

ALFONSAS NAKAS

Kai minima žmogaus amžiaus sukaktis, dažnai sakoma arba rašoma, kad „sulaukė garbingo amžiaus“. Kuo žmogus senesnis, tuo dažniau „garbingo amžiaus“ posakis linksnuojamas. Bet ar gali amžius būti garbingas — negarbingas? Jokių būdų! Garbingas arba negarbingas gali būti tik amžiaus sukaktį švenčias žmogus.

Štai sausio vidury sueina devynios dešimtys metų amžiaus labai garbingam vyrui, visuomenininkui bei laikraštiniui Jackui Sondeckiui-Sondai. Iš Bostone gyvenančių bičiulių Kaledų metu išgirdau, jog ten sukaktuvininkas viešai ir neviešai bus pagerbtas. Žinodamas, kad negalėsiu pagerbime dalyvauti, bent kukliu rašinėliu noriu garbingą sukaktuvininką prisiminti.

Jackus Sondeckis-Sonda gimė 1893 m. sausio 15 d. Šašaičių kaime, Alsėdžių valsčiuje, Telsių apskrityje. Gimnaziją (1914 m.) baigė Vilniuje. Petrapily trejus metus studijavo gamtos mokslus, o vėliau, jau nepriklausomas Lietuvos laikais, ketverius metus mokėsi Vokietijoje, Hallės universitete, kur 1924 m. užbaigė ekonomijos mokslus. Geriausias savo metus praleido Šiauliuose. Darbus pradėjęs Vartotojų bendrovių sąjungos instruktorium, vėliau buvo išrinktas miesto burmistru, tapo Šiaulių apygardos ligonių kasos direktorium, o vokiečių okupacijos metu — Miesto savivaldybės finansų skyriaus vedėju. Burmistraudamas daug gero Šiauliams padarė socialinės apsaugos bei švietimo srityse, gerindamas visuose vargmenėse buitį, steigdamas kursus suaugusiems, skaityklas, senelių prieglaudą, ambulatoriją, tvarkydamas kanalizaciją, vandentiekį, gatves. Lietuvai grąžinus Vilnių, ten buvo pasiūstas pirma tvarkyti Ligonijų kasas, paskui vadovauti Lietuvos komunaliniam bankui.

Jaunas įsijungęs į visuomeninę veiklą, dalyvavo politinėse bei kultūrinėse mokslinėse, vėliau studentų kuopelėse, būreliuose, draugijose Kaune, Vilniuje, Haliėje. Nuo jaunystės iki šių dienų — socialdemokratų partijos narys. Šalia partijos, Šiauliuose dalyvavo eilėje kultūrinių bei ekonominių organizacijų. Jau bėgliu nuo bolševizmo vėl patekęs į Vokietiją, Augsburgio išvietintųjų stovykloje vadovavo švietimo bei kultūros reikalams steigtose valdybose. Apsigyvenęs Bostone, įsijungė į socialdemokratų s-gos 60-tos kuopos veiklą, į vietinį Altos skyrių (kurį laiką buvo jo pirmininku) ir į kitų lietuviškų Sambūrių darbuotę.

Spaudon rašinėti pradėjęs 1910, bendradarbiavo Lietuvos ūkininke, Aušrinėje, Lietuvos žiniose, Naujojoje Lietuvoje, Sietyne, Socialdemokrate, Šiaulių naujienose, Savivaldybėje, Savivaldybių balse, Sveikatoje ir darbe, Amerikoje — Naujienose, Darbe, Keleivyje. Yra dirbęs keliose redakcijose, atlikęs naudingų vertimų, paruošęs leidinių apie kooperaciją, savivaldybes ir kt. Nuo 1953 m. iki galo redagavo Bostone leistą socialdemokratinės krypties savaitraštį Keleivį. Sakau iki galo, nes Keleivis dėl kelių svarbių priežasčių 1978 m. nustojo eiti.

Tiek rupių, gan abstrakčių biografinių faktų. Besidominčiau tiksliais datomis ir gausniais duomenimis gali pasiskaityti minėtame LE 28-tam tome. Be to, neabejoju, kad kas nors iš bostoniškų kolegų parašys pilnesnę sukaktuvininko gyvenimo apžvalgą.

Sių eilučių autoriui Jackus Sonda (pavardę sutrumpinęs, taip jis jau daugelį metų vadinas) didžiausią įspūdį paliko kaip Keleivio redaktorius. Nors, kaip anksčiau minėta, redaktorius darbas jis ten pradėjo 1953 m., atsakingu arba vyriausiu redaktorium tapo tik maždaug už dešimtmečio. Priskalbines bendradarbi, jį laikė kaip magnetas. Jei tavo apylinkė koks svarbesnis įvykis, laiškeliu paprašė jo savaitraščiu atstovauti, o medžiagą gavęs, tuojau laiškeliu padėkojo. Jei bendradarbiui koks neaiškumas, laiškeliu nedelsdamas paaiškino. Tų laiškelių ir pas mane prisirinkę arti šimto. Trumpučiai jie, nuo kelių iki kelių dešimčių žodžių, bet labai logiški, iškalbūs, o dažnai ir pakankamai šalti, ir diplomatiški. Jam bendradarbiaudamas, jautėsi laikraščio dalimi, stengeisi įtikti, tartum būtum apmokamas tarnautojas ir lauktum algos pakėlimo...

Jeigu stebėjaisi, kur jis bėrė daguodamas, berašydamas vedamuosius, dar kartais ir šiaip vieną kitą straipsnį, bėranda laiko koresponduoti su bendradarbiais, tiesiog apstulpdavai išgirdęs, kad jam dar tenka ir spautuvės darbu, kai ten rankų pristinga. Apie tai man parašydavo vienas bostoniškis kolega, o kartą labai jautriai spaudoje rašė Keleivį aplankęs tuometinis JAV LB krašto v-bos pirmininkas Juozas Gailla.

Kai J. Sonda 1963 m. Keleivį ir savo rankas perėmė, iš ten dingo aštri polemika, tikinčiųjų ir kitų manančiųjų įžaidinėjimai. Keleivis liko socialdemokratų organas, bet nebe devynioliktojo šimtmečio, o dvidešimtojo antrosios pusės. Tai palapsniui ėmė justis ir idėjos draugai, ir ideologiniai bei pasaulėžiūriniai priešai. Nors skaitytojų daugumą sudarė senosios emigrantų kartos žmonės, Altos šalininkai ir rėmėjai, redaktorius J. Sonda Keleivio puslapius atvėrė ir Lietuvių Bendruomenės veiklos objektyviems aprašinėjimams, LB valdybų informacijai. Toks objektyvumas bei pakanta senųjų skaitytojų neatbaidė. Tik mirtis ilgainiui juos išskyrė, ir tai buvo viena svarbiausių Keleivio sustojimo priežasčių.

Mane visada stebino J. Sonda — redaktorius optimizmas. Jei kuris rašinys buvo kiek „pacenzūruotas“, tai kaip tik išmetant pesimistišką žodį ar sakinį. Šį garbingą vyrą asmeniškai teko sutikti gal trejetą kartų. Suvažiavimų metu, tik keliems momentams. Neimponuodavo jis nei ūgiu, nei koku kerinčiu, hipnotizuojančiu žvilgsniu, nei aplamai išvaizda. Bet kiekvieną kartą jautėsi šalia jo lyg šalia tėvo, kuris tave supranta, tavim domisi.

Garbingajam jubiliatui linkiu dar daugelio gražių, sveikatos kupinų metų.

TĖVO MIRTIES NEUŽTEKO

1978 m. kongresmanas Leo Ryan kartu su keturiais kitais buvo nužudytas Gvajuose, kai jie atvyko ištyrinėti patrakusio „kunigo“ Jim Jones ir jo „People's Temple“ sektos veiklos. Netrukus po to visi daugiau 900 sektos narių nusizūdė, išgerdami cianidą užnuodytą vynuogių sunką.

Dabar žinių agentūra praneša, jog kongr. Ryan dukterė Shannon ištekėjo už kitos sektos vado, guru Swami Anand Subhuti. Sektai vadovauja

MOSŲ KOLONIJOSE

Paterson, N. J.

Kaip žinome iš spaudos, Sv. Kazimiero parapija Paterson, išvykus jos administratoriui į kitą parapiją, liko be lietuvių kunigo. Susidarius tokia padėtis, buvo grįžęs iš Floridos jau išėjęs į pensiją, anksčiau buvęs parapijos klebonas kun. V. Dabušis padėti buvusiems savo parapijiečiams. Tačiau šis sugrįžimas buvo tik laikinas.

Lapkričio mėn. pradžioje, išvykus kun. Dabšui atgal į Floridą, o kiek vėliau tam tikrais reikalais kuriam laikui net į Romą, laikinam vyskupo paskirtam administratoriui kun. Jokūbui Pallivathukkal išvykus irgi net į Indiją lankyti labai sunkiai susirgusio tėvo, parapijoj susidarė tokia padėtis, kad vienu laiku apie tris savaites šiokiomis dienomis parapijoje nebuvo ne tik lietuvių kunigo, bet jokio kunigo iš viso.

Šiuo metu kaip tik pasirodė, ką reiškia parapijai turėti gerą parapijos tarybą. Tarybos pirmininkas Jurgis Jasulaitis, padedamas trustis ir kitų tarybos narių bei į talką atėjusių parapijiečių, labai efektyviai tvarkė parapijos reikalus. Ypač didelį darbą kaip talkininkas parapijos administratoriui ir tarybos pirmininkui jau kelintas mėnuo atlieka parapijos tarybos narys Kazimieras Jankūnas, praleisdamas kiekvieną ketvirtadienį po keleat valandų parapijos raštiniėje, tvarkydamas raštines reikalus, redaguodamas ir spausdinamas savaitinį parapijos biuletinį. O pačią kleboniją ir bažnyčią labai gražiai tvarkė Betty Dowhen ir Jozefine Kaminskienė.

Tiesa, kun. Dabušis prieš išvykdamas, buvo paprašęs kun. K. Pugevičių jį pavaduoti, o parapijos administratorius buvo paprašęs kaimyninių parapijų kunigus atlaikyti pamaldas anglų kalba, tad tik vieną sekos draugai, ir ideologiniai bei pasaulėžiūriniai priešai. Nors skaitytojų daugumą sudarė senosios emigrantų kartos žmonės, Altos šalininkai ir rėmėjai, redaktorius J. Sonda Keleivio puslapius atvėrė ir Lietuvių Bendruomenės veiklos objektyviems aprašinėjimams, LB valdybų informacijai. Toks objektyvumas bei pakanta senųjų skaitytojų neatbaidė. Tik mirtis ilgainiui juos išskyrė, ir tai buvo viena svarbiausių Keleivio sustojimo priežasčių.

Mane visada stebino J. Sonda — redaktorius optimizmas. Jei kuris rašinys buvo kiek „pacenzūruotas“, tai kaip tik išmetant pesimistišką žodį ar sakinį. Šį garbingą vyrą asmeniškai teko sutikti gal trejetą kartų. Suvažiavimų metu, tik keliems momentams. Neimponuodavo jis nei ūgiu, nei koku kerinčiu, hipnotizuojančiu žvilgsniu, nei aplamai išvaizda. Bet kiekvieną kartą jautėsi šalia jo lyg šalia tėvo, kuris tave supranta, tavim domisi.

Garbingajam jubiliatui linkiu dar daugelio gražių, sveikatos kupinų metų.

Garbingajam jubiliatui linkiu dar daugelio gražių, sveikatos kupinų metų.

TĖVO MIRTIES NEUŽTEKO

1978 m. kongresmanas Leo Ryan kartu su keturiais kitais buvo nužudytas Gvajuose, kai jie atvyko ištyrinėti patrakusio „kunigo“ Jim Jones ir jo „People's Temple“ sektos veiklos. Netrukus po to visi daugiau 900 sektos narių nusizūdė, išgerdami cianidą užnuodytą vynuogių sunką.

Dabar žinių agentūra praneša, jog kongr. Ryan dukterė Shannon ištekėjo už kitos sektos vado, guru Swami Anand Subhuti. Sektai vadovauja

žvilgiu stovi visai gerai. Kun. V. Dabušis savo klebonavimo metu buvo išmokėjęs visas bažnyčios statymo skolas, daugiau kaip 40,000 dol., taip pat ir su visais kitais vyskupijos uždėtais mokesčiais niekur nebuvo atsilikęs. Vėliau po jo susidaręs nedidelis trūkumas jau išlygintas, ir dabar parapija jau laisva nuo visokių skolų. Yra net nuolatinių pastovių pajamų už vieną išmokėtinai parduotą parapijai priklausiusį pastatą.

Parapijai šiuo metu yra tik vienas didžiausias rūpestis — gauti lietuvių kleboną. Vietos vyskupas parapijos reikalus

gerai supranta ir nori nuoširdžiai padėti, nes, anot jo, lietuviškoji parapija turi būti toks klebonas, kuris galėtų visiems parapijiečiams suprantama kalba aprūpinti jų dvasinius reikalus. Tuo tarpu vis dar atvažinėja iš Brooklyno parapijos administratoriui į talką kun. K. Pugevičius. Parapijiečiai jam už tai labai dėkingi, ypač už lietuviškas pamaldas Kaledų švenčių ir Naujų Metų dieną, už lietuviškus pamokslus ir išpažinčių klausymą. Girdėti, kad netrukus kuriam laikui dar sugrįš ir kun. V. Dabušis, kuris buvo žadėjęs pabūti Patersono tol, kol bus gautas lietuvis klebonas, o jis yra vis ieškomas, ir tikimasi jį anksčiau ar vėliau surasti.

Antanas Masonis

Mylimai motinai

A. + A.
ELENAI MATULEVIČIENEI

okupuotoje Lietuvoje mirus,
jos dukroms Laimai Kaminskienei ir Janinai Vienužienei, jų šeimoms bei giminėms ir artimiesiems reiškiam giliausią ir nuoširdžiausią užuojautą.

ALODIJA, NIJOLE IR LEOPOLDAS
TREČIOKAI

Mielą tėvelį

A. + A. vet. dr. ANTANĄ MASIULĮ
amžinybėn išlydėjęs, dukrą v.s. Alę Nami-
kienę ir jos šeimą širdingai prijaucia

"MOSŲ SKAUTYBES" K-JOS NARIAI

Broliui a. + a. Jonui Lietuvoje mirus,
mūsų mielą

KAZĮ VABALAITĮ su šeima
nuoširdžiai užjaučiame.

JADVYGA IR BRONIUS BARTKAI
LORETTA IR KAZYS KYNAI

Mylimai Mamytei mirus,

DALIĄ PAULIUKONIENĘ
giliai užjaučiame.

AMERIKOS LIETUVIŲ MONTESSORI
DRAUGIJA

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GÁIDAS ir GERALDAS F. DAIMID
TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — Yards 7-1741-2

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

LIETUVIŲ LAI DOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS NARIAI

STEPONAS C. LACK (Lackawicz) ir SŪNUS

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

VASAITIS - BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Skaitykite ir platinkite dienr. "Draugą".

Mielam broliui šauliui

A. + A.
BRONIUI STEIKŪNUI mirus,
giliai skausme likusią brangią žmoną MARIJĄ
nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime.

AUSROS SAULIŲ KUOPOS VALDYBA
IR VISOS SAULES—SAULIAI

Miami, Florida

A. + A.

VALERIJAI ČIURLIONYTEI-
KARUŽIENEI mirus,
reiškiam gilią užuojautą sūnui Romui
Karūžai ir jo šeimai.

JURGIS IR ELENA KARUŽOS

A. + A. JONUI MASIUI
mirus,

dukrai Joanai ir žentui Edvardui Lytkai
reiškiam gilią užuojautą.

UNION PIER, MICHIGAN, LIETUVIŲ
DRAUGIJA

A. + A.
VERONIKAI PETRUTIENEI

okupuotoje Lietuvoje mirus, jos dukterį DOMICELE
PETRUTYTE, mūsų draugijos narę, skausmo valando-
je nuoširdžiai užjaučiame.

LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJA

A. + A. EDVARDUI PETRAUSKUI

buv. Lietuvos karininkui ir mokytojui, mirus, skaus-
mo prislėgtai žmonai GENOVAITEI, pusbroliai AN-
TANUI PETRAUSKUI, jų šeimoms ir kitiems gim-
inėms reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdi

VINCAS IR ŠARLOTĖ RUSECKAI

Sun City, Arizona

A. + A. BRONIUI STEIKŪNUI

užbaigus žemišką kelionę, liūdinčiai jo žmonai
MARIJAI nuoširdžiai užuojautą reiškia

DOMA IR JOANA KAUNAITES-
ELENA IR PAULIUS LEONAI
DANUTĖ IR ALBINAS LIAUGMINAI
SOFIJA IR KOSTAS ŠEPUTOS
ONA IR JONAS VAICEKONIAI

A. + A.

Valerijai Čiurlionytei-Karužienei

Lietuvoje pabaigus prasmingą šios žemės kelionę,
skausme likusį velionės sūnų ROMĄ KARUŽĄ ir vi-
są jo SEIMĄ giliai užjaučia

SOFIJA, ADOLFAS, RAMINTA
IR GUODA JELIONIAI

